

Uzay Turizmine İlişkin Uluslararası Turizm Karikatürlerinin Göstergebilimsel Bir Analizi

A Semiological Analysis Of Space Tourism Related International Tourism Caricatures

Dr. Öğr. Üyesi Makbule CİVELEK¹, Prof. Dr. Oğuz TÜRKAY²

Öz

Uzaya ulaşabilmek, farklı gezegenlerde hayat kurmak, gezegenler arasında seyahat edebilmek, Ay'a gitmek geçmişten günümüze kadar insanların hayalini kurduğu bir olgudur. Bu olgu doğrultusunda şekillenen turizm türü uzay turizmidir. Uzay turizmi, uzay turisti olarak adlandırılan turistik tüketicilerin temel uzay gözlemlerinden uzay eğitimlerine, sıfır yer çekimi ortamından uzay uçuşlarına kadar geniş bir faaliyet alanı sunmaktadır. Bu araştırmanın amacı geleceğin trendlerinden biri olacağı düşünülen uzay turizmine ilişkin yaklaşımların tespit edilmesi ve genellenebilmesidir. Kişilerin uzay turizmini, uzay otellerini nasıl yorumladığı, uzayda yapılabilecek faaliyetlere ilişkin görüşlerinin ne yönde olduğu gibi çıkarımlar araştırmanın temel sorunudur. Araştırma yöntemi olarak göstergebilimsel analizlerden yararlanılmıştır. Saussure ve Barthes modellemelerine dayalı bir analiz yaklaşımının esas alındığı araştırmada Sekizinci Uluslararası Turizm Karikatürleri Yarışması Albümünde yer alan uzay turizmi karikatürleri örnekleme olarak belirlenmiştir. Alanyazın incelendiğinde uzay turizmi ve göstergebilim etkileşimini ele alan araştırmalar olmadıktan sonra yorumlayıcı bakış açısıyla bu boşluğun doldurulması hedeflenmektedir. Araştırmadan elde edilen sonuçlar derlendiğinde yarışmaya katılan kişilerin uzay turizmi ile klasik turizm türleri arasında bir bağlantı kurmaya çalıştıkları, klasik turizm türlerinin değerini kaybedeceği ve uzay turizminin yaygın hale geleceği yönündedir. Uzay otelleri daha çok lüksü ve konforu çağrıştırarak çizilmiştir. Uzay ulaşımı için çizilen karikatürlerin ana teması ise uzay yolculuğunun sıradan bir olgu olacağı şeklindedir.

Anahtar Kelimeler: Uzay turizmi, uzay turisti, yörünge oteller, göstergebilim

Makale Türü: Derleme

Abstract

Reaching to space, starting a life on other planets, travelling between planets, going to the moon, are phenomena people dream about from the past to the recent day. The type of tourism shaped by this phenomenon is space tourism. Space tourism offers a wide range of activities ranging from basic space observations to space trainings, from zero gravity to space flight for the touristic consumers called space tourists. The aim of this study is to identify and generalize the approaches related to space tourism, which is thought to be one of the future trends. Inferences, such as how people interpret space tourism and space hotels, and how they think about activities that can be done in space, is the main problem of the research. In this context, semiological analyses were used as a research method. In the study, which is the starting point of Saussure and Barthes' modellings, space tourism caricatures in the 8th International Tourism Caricature Competition Album, are determined as the sampling. Because of the lack of studies that discuss the interaction of space tourism and semiology in the literature, filling this gap with an interpretive perspective is needed. When the results obtained from the study were compiled, it was observed that the participants of the competition tried to establish a connection between space tourism and classical tourism types. Another result of the study is in the line with classical tourism types losing

¹Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Turizm Fakültesi, makbule.civelek@beun.edu.tr.

²Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Turizm Fakültesi, turkay@subu.edu.tr.

their value and space tourism becoming more widespread. Space hotels are mostly drawn by evoking luxury and comfort. The main theme of the caricatures drawn for space transportation is that space travel will be an ordinary phenomenon.

Keywords: Space tourism, space tourist, orbital hotels, semiotics

Paper Type: Review

Giriş

Teknolojinin gelişimi insanların daha önce hayal olarak algıladığı ve ulaşılmaz gördüğü olguların gerçeğe dönüşmesini ve ulaşılır olmasını mümkün kılmıştır. Meydana gelen dönüşüm ve gelişmeler var olan sınırları zorlamış, hatta sınırların ortadan kalkmasını da sağlamıştır. Bu değişimlerin yansımalarını turizm sektöründe görmek olasıdır. Turistik tüketicilerin motivasyonları, farklı turizm ürünlerini tüketmek istemeleri gibi sebepler ile teknolojik gelişmeler arasındaki etkileşim turizm şekillerini farklılaştırmaktadır. Farklılaşmalardan biri de teknolojik gelişmeler paralelinde hareket eden uzay turizmine ilişkindir.

Uzaya ulaşabilmek, farklı gezegenleri ziyaret edebilmek ve yer çekimsiz ortamda olabilmek geçmişten günümüze kadar bir hayal gibi görünse de teknolojinin gelişimi ile beraber sınırların ortadan kalkmasını, olasılıksız görünmeleri mümkün kılmayı sağlamıştır. Uzay turizmi, bireylere uzaya ilişkin faaliyetleri deneyimleme fırsatı sunmaktadır. Eskiden hayal olarak adlandırılan olgulara bir adım daha yaklaşmayı mümkün kılmaktadır.

İnsanlar, var oldukları zamandan günümüze kadar, uzaya ve uzaydaki yaşamın nasıl olabileceğine dair fikirler yürütmüştür. Her daim uzayda yaşam kurmayı, gezegenler arasında seyahat edebilmeyi, farklı formlarla karşılaşmayı tahayyül etmiştir. Zaman içerisinde insanın ilk kez Aya ayak basmasıyla birlikte birçok insanın hayali gerçeğe dönmüştür. Bu olgu ile birlikte uzaya çıkmanın genele yayılıp yayılamayacağına ilişkin görüşler de hız kazanmıştır.

Uzay yolcuları konusunda artan olanaklar maceraperest turistlerin dikkatini çekmektedir. Gelişmeler henüz yüksek fiyatlı uçuşları mümkün kılacak durumdadır. Sadece uzay gözlemleri ile sınırlı kalan uçuşlar bile zaman içerisinde uzay turizmi ve uzay turisti kavramlarını ortaya çıkarmış, işletmelerin bu geniş ve karlı pazardan pay almak adına atımlar yapmalarını sağlamıştır. Özellikle artan rekabet ve bu sektörün potansiyel özellikleri dolayısıyla büyük bir pazar oluşturacağı ortadadır.

Bu çalışmada alanyazında nispeten yeni bir olgu olan uzay turizmi kavramına değinilmiştir. Teknolojik gelişmeler paralelinde yıllar itibari ile değişimi ele alınmıştır. Araştırmacıların uzay turizmini tasniflemesi incelenmiştir. Bunun yanı sıra uzay turisti kavramı, uzay otelleri, uzay yolculuğunun maliyeti gibi unsurlara da yer verilmiştir. Araştırmanın son bölümünde ise 2016 yılında düzenlenen Sekizinci Uluslararası Turizm Karikatürleri Yarışması Albümünde yer alan uzay turizmi karikatürleri göstergebilimsel açıdan analiz edilmiştir.

1.Literatür Taraması

1.1.Uzay Turizmi Kavramı

Geçmişten günümüze değin uzayda olma, trilyonlarca yıldız ve galaksiye ulaşma arzusu insanları büyüleyen bir tutku haline gelmiştir (Crouch, 2001: 213). İnsanlar doğayı keşfederken uzay da bu keşfin bir parçası olmuştur. Fakat sahip olunan araç ve gereçlerin yetersizliği uzayı ulaşılmaz kılmayı beraberinde getirmiştir (Goehlich vd., 2013: 144-145). Yaşanan değişimler ve teknolojik gelişmeler birçok insanın hayalinin gerçekleşmesine olanak tanımıştır. Bu gelişmeler paralelinde uzay turizmi hayal olmanın ötesine geçerek işletmelerin pazarda yer almak istedikleri ve planlamalar yaptığı bir unsur haline gelmiştir. Aşağıda bazı araştırmacıların uzay turizmine ilişkin yapmış olduğu tanımlamalar yer almaktadır:

Uzay turizmi, bireylerin uzaya gitme deneyimini gerçekleştirebilmeleri adına gerekli teknik donanım ve yatırımlar gerektiren karmaşık bir kombinasyonu oluşturmaktadır (Apel, 1997: 280). Uzay turizmi, uzay turistlerine uzay yolculuğu ile ilgili doğrudan ve dolaylı olarak

hizmet sunan, uzay sporları ve yeni havacılık endüstrisinin oluşmasında devletlere temel altyapı bakımı sağlayan, uzayın ticarileşmesine olanak tanıyan (Beery, 2012: 25; Hobe, 2010: 1593; Loizou, 2006: 289), turizmin gelişmesinin bir sonraki büyük adımı kabul edilen (Cohen, 2017: 22) büyük bir sürecin parçasıdır. Bunun yanı sıra uzay turizmi, temel amacı eğlence veya eğlence amaçlı uzay teknolojisini geliştirmek olan dünya tabanlı simülasyonları, turları ve deneyimleri de kapsamaktadır (Johnson ve Martin, 2015: 135; Spencer, 2004: 62).

Uzay turizmi yıldızlara ulaşmak ve sınırları aşmak maksadıyla askeri ve politik gelişmelerin en yeni uzay teknolojilerine uyarlanması ile ortaya çıkmıştır. Eski bir hayalin gerçekleşmesine yardımcı olan bilimsel teknolojik gelişmeler yaşansa da, uzay yolculuğunun karşı karşıya kaldığı önemli sınırlılıklar da vardır. İnsanlığın diğer yıldızlara veya galaksilere erişebilme yeteneği ve uyumu sorgulanmaktadır (Cohen, 2017: 22). Bu bağlamda uzay turizminin sektörel bazda gelişimi öncelikli olarak uzay teknolojilerinin gelişimine bağlıdır. Uzay turizmi küresel uzay sektörünün özelleştirilmiş bir parçasıdır (Johnson ve Martin, 2016: 135).

Uzay turizmi ile ilgili gelişmeler incelendiğinde 1954 yılında dünyanın en eski seyahat işletmelerinden biri olan Thomas Cook, ilk insanlı yapay uydunun başarıyla fırlatılmasından üç yıl önce Ay turizmi için kayıt almaya başlamıştır. Bu tarihlerde Aya çıkmaya meraklanan turistler, bu seyahat acentası ile erken tarihli ödeme yapmak koşulu ile anlaşmalar yapmıştır (Chang ve Chern, 2016: 533). Uzay turizmi ile ilgili esas gelişmeler ise 1960'lı yıllarda Aya ilk insanın çıkması ile ortaya çıkıp 80'li ve 90'lı yıllara değin gelişim göstermiştir. Bu dönemlerde teknolojik gelişmeler daha çok dünyanın gözlemine ilişkindir. Uzay yolculukları ve gelişmeler henüz insanları doğrudan kapsar durumda değildir. İnsanların çoğu bu macerayı televizyonlardan izlemekle yetinmiştir (Apel, 1997: 279). 1967 yılında Hilton Otelleri Başkanı Barron Hilton, uzay otelleri fikrini dile getirmiştir. "*Uzay turistlerinin olacağı bir yerde Hilton'da olmalı*" sözü çok dikkat çekmiştir (Spencer, 2004: 160). 1980'lerden sonra ise Japonya'da roket yapımı ile ilgilenen şirketlerden Uzay Taşımacılığı Derneği'ne hatta NASA'ya kadar çok sayıda kurum uzay turizmi piyasası hakkında değerlendirme yaparak uzay yolculuğu ve sermaye gereksinimlerinin azaltılmasına yönelik çalışmalarda bulunmuştur (Billings, 2006: 162).

2000'li yıllara bakıldığında 2004 sonbaharında teknolojik yenilikleri teşvik eden Scaled Composites adlı havacılık şirketinin bir yarışma başlattığı görülmektedir. Bu yarışmayı Microsoft tarafından desteklenen bir mühendis kazanmıştır. Böylece kazanan tasarım ile herhangi bir hükümet desteğine ihtiyaç duymaksızın 2 haftaya kadar uzay seyahati mümkün olmuştur. Bu olay uzay seyahati ve endüstrisinde önemli bir rol oynamaktadır. Aynı zamanda yarışmadan kısa bir süre sonra Scaled Composites şirketi uzay turizmini başlatabilmek için kazanan mühendisle anlaşma imzalamıştır. Virgin Galactic ismi ile kurulan şirket yeni turizm endüstrisini yöneten şirketlerden biri olmuştur (Beery, 2012: 26).

Uzay turizmi her ne kadar bir hayal ve rüya gibi görünse de, hizmet sektöründeki küresel rekabetin artması ve yenilikçi teknolojilerin ortaya çıkması gibi nedenlerle gezgin ve maceracı turistlerin ilgisini çekmektedir. Uzay yolculuğuna katılacak olan turistlerin, özellikleri ve potansiyeli bu sektörün gelişimi için önemlidir (Chang, 2017: 1431). Günümüzde yapılan araştırmalar ve turizmdeki gelişim, uzay turizminin gelecekteki en büyük pazarlardan biri olacağını ve niş bir pazar oluşturarak seyahat işletmelerine fırsatlar yaratacağını göstermektedir (Goehlich vd., 2013: 144-145; Apel 1997: 279). Collins (2006: 118-120) ise uzay turizmi şirketlerinin büyük pazarlara girmesi sebebi ile yüksek karlar elde edeceğini bunun da uzun bir süreç içerisinde rekabeti arttıracığını savunmaktadır. Aynı zamanda uzay turizmi ekonomik anlamda, politik anlamda ve kültürel anlamda sınırların ortadan kalmasına da olanak tanıyacaktır. Webber (2013: 142) de uzay turizminin gelecekte büyük bir ekonominin parçası olacağını belirtmiştir. Yeni bakış açıları ile tüm geleceğin uzay turizmi ve turistleri ile yeniden kullanılabilen uzay araçları ve havayolları ile şekilleneceğini savunmuştur. Aynı zamanda uzay turizmi yıllık getirisi bakımından milyar dolarla ifade edilebilecek ve ciddi bir istihdam yaratabilecek ticari bir alan olacaktır.

Küresel pazarda uzak turizmi için en ilgi çekici ülkeler Amerika Birleşik Devletleri ve Japonya'dır. Bunun nedeni ise fiyatları yüksek olsa da uzaya seyahat için bilet satıyor olmalarıdır (Apel, 1997: 280). Uzak turizmi henüz yüksek gelirli kişiler için bir turizm türü gibi algılsa da uzak yolculuğunun hava yolculuğu gibi büyük ölçekli bir sektör haline gelmesi olasıdır (Collins, 2006: 116). Fakat uzak turizminin uygulanabilmesi ve yaygınlaşabilmesi için gereksinimler vardır. Apel (1997: 281) bu şartları; düşük ulaşım maliyeti, yüksek derecede güvenlik ve güvenilirlik, uçak benzeri rahat ve kolay ulaşım, mevcut havayolu altyapısının minimum adaptasyon ile kullanımı olarak belirtmiştir. Prideaux ve Singer (2005: 31) ise bu gereksinimleri uzak yolculuğunun maliyeti, uçuş süresinin uzunluğu, uzak turistleri için uygun faaliyetlerin olması, konaklama biçiminin dikkate alınması, yasal mevzuata uyum, sağlık ve güvenlik şartlarının belirlenmesi olarak sıralamıştır.

Araştırmacılar uzak turizmi kapsamında çeşitli sınıflandırmalar yapmıştır. Crouch (2001: 213-215) uzak turizm ile ilgili yaptığı sınıflandırmada uzak turizmi türleri; karasal uzak turizmi, yüksek irtifalı alt yörüngesel uzak turizmi, yörüngesel uzak turizmi olarak sıralanmıştır. Karasal uzak turizmi faaliyetleri daha çok uzaya ve gözleme ilişkin faaliyetlerden oluşmaktadır. Uzak mekiği ziyaretleri, uzak mekiğinin fırlatılmasının izlenmesi, uzak müzeleri ziyaretleri, antik astronomi bilgisi edinme, gözlem evi ziyaretleri, güneş ve ay tutulması gözlemi, Kozmonot Yuri Gagarin eğitim merkezi ziyaretleri gibi faaliyetler karasal uzak turizm ile ilgili örneklerdir. Yüksek irtifalı alt yörüngesel uzak turizmi faaliyetlerini sıfır yer çekimi deneyimi ve jetlerle yapılabilecek yüksek irtifalı uçuşlar oluşturmaktadır. Yörüngesel uzak turizmi faaliyetleri ise doğrudan uzak ziyaretlerini kapsamaktadır. Benzer bir sınıflandırma Cater tarafından 2010 yılında yapılmıştır. Bu sınıflandırmaya aşağıda yer verilmiştir:

Tablo 1. Uzak turizmi türlerinin sınıflandırılması

Sınıfı	Türü	Örnekler	
Astro Turizm	Dünya Yörüngesinin Ötesinde	Ay ve Mars Seferleri	Henüz yapılmadı.
	Dünya Yörüngesinde	Yörüngesel Uçuşlar (350 km)	Uluslararası Uzak İstasyonu tarafından yapılan uçuşlar
Atmosferik Uzak Turizm	Yörünge Altı Uçuşlar (100 km)	Virgin Galactic	
	Yüksek İrtifa Jet Uçuşları (20 km)	MIG 30 Uçuş (Rusya)	
	Alçak Uçuşlar	Sıfır Yer Çekimi Şirketi (ABD/Rusya)	
Karasal Uzak Turizm	Belirli Uzak Turizm Bölgeleri	Simülasyonlar	Uzak Mekiği Fırlatma Simülatörü (Kennedy Uzak Merkezi)
	Bölgesel Olmayan Uçuşlar	Uzak Tesisleri Turları	Kennedy Uzak Merkezi (ABD)
		Eğlence ve Eğitim Turları	Parkes Uydusu (Avustralya)
Uzak Turizm	Uzak Turizm ile İlişkili Seyahatler	Siber Uzak Turizm Deneyimi	Uzak Yürüyüşleri (Avustralya)
		Popüler Kültür Ürünleri	Göktaşı Toplama, Sanal Uzak Yolculuğu ve Oyun Ortamları
			Uzak Filmleri ile İlgili Seyahatler

Kaynak: Cater, C. I., Steps to Space; Opportunities for Astrotourism, Tourism Management, 2010: 839.

1.2.Uzay Turisti Kavramı ve Yörünge Oteller

Uzay turistleri geleneksel engelleri aşarak turizm deneyimini bilinen ufukların ötesine taşıyan kişilerdir. Uzayda olabilmek bir fenomen olmasına, rağmen çekici ve seçkin bir hedef haline gelmiştir (Forganni, 2017: 48). Strickland (2012: 904-905)'e göre ise uzay turistleri uzay faaliyetlerine katılan, dünyaya güvenli bir şekilde geri dönebilmek için gerekli ve kapsamlı eğitimleri alması gereken kişilerdir.

İlk uzay turisti, 1997 yılında Amerika Birleşik Devletlerinde faaliyet gösteren bir uzay turizmi şirketinden iki haftalık uzay uçuşu için 98.000 \$ ödese de teknik nedenlerle uçuş gerçekleştirilememiştir (Billings, 2006: 163). 2001 yılında Deniss Tito yörüngesel uzay turizmi için Uluslararası Uzay İstasyonuna 20 milyon \$ ödemiştir. Nisan ayında Soyuz 1657 ile uçtuğu bilinen Deniss Tito ile uzay turizminin başladığı kabul edilmektedir (Cater, 20010: 838; Collins, 2006: 116; Crouch, 2001: 213).

Uzay turistlerinin uzay turizmi faaliyetlerine katılabilmesi ve devamlılığın sağlanabilmesi için talep önemlidir. Apel (1997: 280-281) yapmış olduğu araştırmada ve tahminlemede yılda 100.000 yolcunun taşınacağını ve ortalama bilet fiyatlarının da en az 50.000 \$ olacağını belirtmiştir. Bunun için de uzay turizmi piyasası oluşabilmesi için bu fiyatları ödemeye razı olacak tüketici profiline belirlenmesi gerektiğini eklemiştir. Beery (2012: 26) ise uzay turistlerinin 10 günlük bir uzay seyahati için yaklaşık olarak 20 milyon \$ ödenmesi gerektiği şekilde belirtmiştir. Aynı zamanda 100.000 \$-200.000 \$ harcamayla uzay turistlerinin uzaya uyum sağlayabilmek için 1 hafta eğitim almaları gerektiğini de eklemiştir. Bir diğer araştırmacıya (Loizou, 2006: 289) göre ise 2021 yılında yörüngesel turizm faaliyetlerine katılan uzay turisti sayısının 1000'i bulacağı ve bu turistlerden elde edilecek gelirin ise ortalama olarak 1 milyar dolar olacağı tahmin edilmektedir.

Uzay otelleri, dünya atmosferinden uzakta, turistlerin konaklama, yeme içme ve eğlence faaliyetlerini karşılayan turistik bir tesistir. Uzay otelleri zorlu yolculuklar nedeni ile farklılıklar gösterecek olsa da temelde dünyadaki otellerin birer benzerleri şeklinde olacaktır. Uzay otelleri henüz gerçek olmasa da, ileriye yönelik geniş bir pazar oluşturacağı araştırmalar sonucunda görülmüştür (Strickland,2012: 904-905). Smith (2000: 14) uzay otelleri için çevresinde yakıt hücreleri ile çevrelenmiş çemberlerden oluşan bir tasarımdan bahsetmektedir. Bu otellerin daha küçük boyutlu ve çok sayıda olmasını önermiştir. "Tekno Turizm Baloncukları" ismini verdiği bu tesislerde 8 saat uyumaya elverişli uyku odaları, otomat tipi makinelerden alınabilecek paketlenmiş ve katı formlu yiyecek içecek sistemi, boş zaman değerlendirmeyi sağlayacak okuma odaları, film izleme odaları ve internete ulaşım mekanları ve egzersiz yapmayı mümkün kılacak aletlerin olması gerekliliğini de eklemiştir. Uzay turistleri sadece dünya yörüngesinde bir uçuş yapmayacaklar, aynı zamanda tercih ettikleri süre içerisinde, bir kaç günden iki haftaya kadar yörünge otellerde konaklayabileceklerdir. Bu oteller uzay turistlerine nihai uzay deneyimini sunabilecek şekilde farklı yapay yer çekimlerini de göz önüne alarak tasarlanmalıdır (Apel, 1997: 280-281). Yörünge otel kavramından bahseden bir diğer araştırmacı Collins (2006)'tir. Araştırmacı, uzay otellerinin tamamlayıcı unsurları olması gerektiği üzerinde durmaktadır. Yörünge oteller, yörünge tatil köyleri ve sıfır yerçekimli spor merkezleri gibi unsurlardan bahsetmektedir.

2. Yöntem

Geçmişten günümüze değin insanlar uzaya gidebilme, gezegenleri ziyaret etme hatta gezegenlerde hayat kurma gibi hayaller kurmuştur. Yaşanan gelişmeler uzay turizmi kavramını ortaya atarak olasılıksız gibi görünen bu unsurları mümkün kılmayı başarmıştır. Bunun yanı sıra turizm sektörünün kendine özgü özellikleri göz önüne alındığında yoğun rekabetin olduğu ortadadır. İşletmeler yeni turizm ürünleri ve türleri oluşturarak rekabet üstünlüğü sağlamak, bu rekabet üstünlüğünü sürdürülebilir kılmak peşindedir. Bu bağlamda araştırmanın amacı yakın gelecekte önemli bir rol oynayacağı düşünülen uzay turizmi hakkında neler hayal edildiğinin, uzay turizmi kapsamında neler algılandığının ve beklentilerin ne yönde olduğunun saptanması olmuştur. Araştırma bu temel sorunsal düzleminde aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

- Bireylerin uzayı tasvir ediş biçimleri nasıldır?
- Uzay turizmini kapsamında yapılabilecek turizm faaliyetleri nasıl algılanmaktadır?
- Uzay turizmüne ilişkin konaklama şekilleri nasıldır?
- Uzay turizmüne katılmak için ulaşım nasıl gerçekleştirilecektir?
- Uzaylı formları nasıl şekillenmiştir?
- Göstergebilimsel olarak uzay turizmi kapsamında yer verilen unsurların yaptığı göndermeler nelerdir?

Uzay turizmini konu olarak yapılan araştırmalar diğer alanlara kıyasla nispeten yenidir. Alanyazın incelendiğinde ulusal ve uluslararası düzeyde yapılan araştırmaların sınırlı olduğu görülmüştür. Özellikle uzay turizmi ve göstergebilim etkileşimini konu alan bir araştırmaya ise henüz rastlanmamıştır. Araştırma, uzay turizminin göstergebilim perspektifinden incelenmesini sağlayacak olması açısından önem ve özgünlük taşımaktadır. Alanyazında bu boşluğun doldurulması hedeflenmiştir. Aynı zamandan bireylerin uzay turizmi faaliyetlerini nasıl algıladığı, beklentilerinin ne yönde olduğu gibi soruların yanıtları bu pazara girmek isteyen işletmeler açısından da yol gösterici olması mümkündür.

Araştırmanın örnekleme, 2016 yılında yayımlanan Sekizinci Uluslararası Turizm Karikatürleri Yarışması Albümünde yer alan karikatürlerden seçilmiştir. 2009'dan beri gerçekleştirilen Uluslararası Turizm Karikatürleri Yarışması geleneksel bir hal almıştır. 2016 yılında “*Turizmin Geleceği, Geleceğin Turizmi*” temalı yarışmaya 63 ülkeden 920 eser katılmıştır. 920 eserden finale kalan ve ödül alan 230 karikatür vardır. Araştırmanın temel sorunu uzay turizmi kapsamında şekillenmesi sebebiyle amaca bağlı örneklem seçilmiştir. Bu kapsamda Sekizinci Uluslararası Turizm Karikatürleri Yarışması Albümünde yer alan karikatürler incelenerek uzay turizmüne ilişkin olan 48 karikatür belirlenmiştir. Araştırmaya dahil edilen karikatürler düzenleme kurulundan alınan izin doğrultusunda yayınlanmış ve incelenmiştir. Her bir çizerin ismi, varsa aldığı ödül ve yarıştığı kategoriler de belirtilmiştir.

Araştırmaya konu olan her bir örneklem araştırmanın temel sorunu doğrultusunda kendi içerisinde anlamlı bütünler oluşturacak şekilde sınıflandırılmıştır. Bu sınıflandırmalarda turizm çeşitlerine ilişkin yapılan göndermeleri içeren karikatürler, uzayda yapılabilecek turizm faaliyetlerine ilişkin göndermeleri içeren karikatürler, uzayda konaklama ve uzay otellerine ilişkin göndermeleri içeren karikatürler, uzaya ulaşımın nasıl sağlanacağına ilişkin göndermeleri içeren karikatürler dikkate alınmıştır. Aynı zamanda her bir karikatür uzay turistlerinin bakış açısı ve uzaylı formlarına ilişkin karikatürler olmak üzere kendi içerisinde de ayrıma tabi tutulmuştur.

Araştırmada yöntem olarak göstergebilimsel analiz kullanılmıştır. Göstergebilim anlamın inşasından yeniden anlamlandırılmasına kadar geniş bir alanda hareket etme olanağı tanımaktadır. Göstergelerden hareketle anlamın çözümlenmesi aşamasında ortak çıkarımlara ulaşarak yorumsayıcı bir yol izlenmeyi mümkün kılmaktadır. Göstergebilimsel okumalar özellikle iletişim ve tanıtım yönlü araştırmalarda kullanılsa da göstergelerin çeşitliliği ve çok boyutlu yapısı sebebiyle hemen her alanda yaygınlık göstermektedir. Göstergebilim kuramcılarının ortaya koyduğu çözümlenme modelleri araştırmacıların analizlerine göre şekillenmektedir. Bu bilgi paralelinde göstergebilimsel analizler her ne kadar öznel bir okuyuş olarak görülse de kuramcılarının modelleri ve kültürel kodlar ortak bir payda altında toplanmayı sağlamaktadır.

Bu araştırmada göstergebilimin kurucularından biri olan Saussure modelini temel alınmıştır. Saussure modeli anlamı gösterge, gösteren ve gösterilen düzlemi içinde okumayı mümkün kılmaktadır. Gösterenden kastedilen nesne ya da durumun fiziksel varlığına işaret ederken, gösterilen zihinde yaratılan çağrışıma ifade etmektedir. Gösterge ve gösterilen arasındaki bu bağ anlamsal çıkarımları ortaya koymaktadır. Göstergebilimsel analizlerde kullanılan yöntemlerden bir diğeri Barthes'a aittir. Barthes modelinde Saussure'dan farklı olarak göstergebilime konu olan çözümlenmeler kültürle ilişkilidir. Dolayısı ile düzlemsal okumaya ek olarak yananlamsal okuma metafor, metonomi ve mitler aracılığı ile

çözümlemelidir. Bu çözümlerinde kullanılan unsurlar parçadan bütüne ulaşmayı mümkün kılarak tümevarım yapmayı beraberinde getirmektedir.

Araştırma kapsamında birden fazla kuramcının modelinden yararlanılmasının nedeni, kuramların birbirini destekler nitelik taşımasından kaynaklanmaktadır. Bunun yanı sıra çözümlerinde kültürel unsurların göz ardı edilmeme gayesi de yatmaktadır. Tüm bu sebeplerle araştırmada Saussure ve Barthes modelleri bir arada kullanılmıştır. Saussure çözümlemesi tablolarında her bir görsel ilişkin iken, Barthes çözümlerini genel olarak ele almıştır.

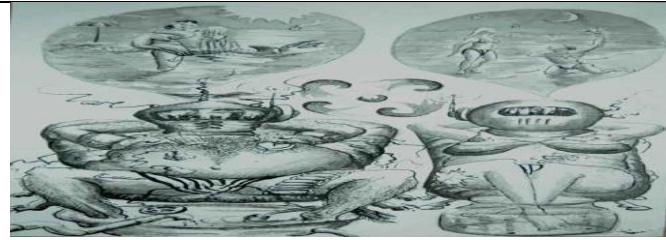
3.Bulgular

Tablo 2. Turizm çeşitlerine ilişkin karikatürler

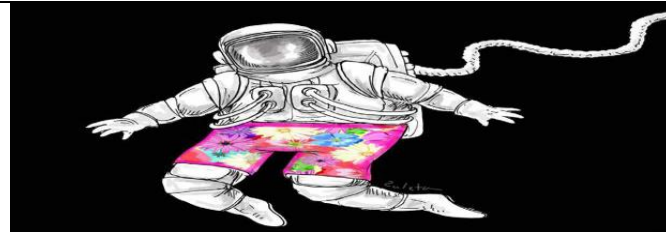
Görsel 1

Çizer: Trayko Popov
Kategorisi: Yetişkin
Gösteren: Plajda Güneşlenen
Kişiler ve Uzaylı Formu
Gösterilen: Deniz Turizmi

Görsel 2

Çizer: Alexander Telegin
Kategorisi: Yetişkin
Gösteren: Astronot Kaskları
Giymiş Kişilerin Deniz Turizmi
Hayali
Gösterilen: Deniz Turizmi ve
Uzay Turizmi İlişkisi

Görsel 3

Çizer: Raul Fernando Zuleta
Kategorisi: Yetişkin
Gösteren: Deniz Şortlu ve
Astronot Kıyafetli Uzay Turisti
Gösterilen: Deniz Turizmi ve
Uzay Turizmi İlişkisi

Görsel 4

Çizer: Irien Trendafilov
Kategorisi: Yetişkin
Gösteren: Uzaylı Formlarının
Dünyayı Ziyareti
Gösterilen: Deniz Turizmi

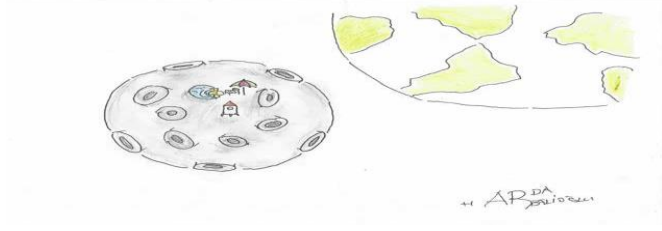
Görsel 5

Çizer: Luis Fernando Hincapié
Echeverri
Kategorisi: Yetişkin
Gösteren: Can Simidi ile
Kumsalda Yürüme
Gösterilen: Deniz Turizmi ve
Uzay Turizmi İlişkisi

Görsel 6

Çizer: Trayko Popov
Kategorisi: Yetişkin
Gösteren: Her Şey Dahil Yazılı
Tabela
Gösterilen: Her Şey Dahil
Sistemli Uzay Tatili

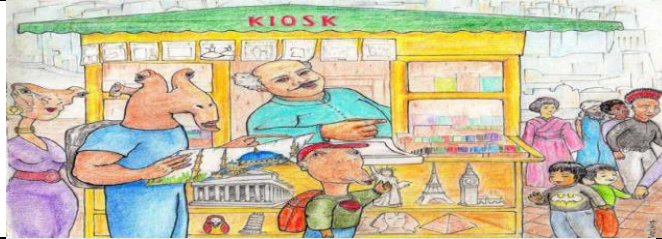
Görsel 7

Çizer: Arda Harbelioğlu
Kategorisi: Genç
Gösteren: Ay Yüzeyinde Şezlong
Havuz ve Roket
Gösterilen: Deniz Turizmi ve
Uzak Turizm İlişkisi

Görsel 8

Çizer: Afri Diyansyah
Kategorisi: Yetişkin
Gösteren: Uzak Turizm
Faaliyetleri Veren Acentanın
Önündeki Kalabalık
Gösterilen: Uzak Turizminin
Gelişim Göstermesi/ Klasik
Turizm Türlerinin Değer
Kaybetmesi

Görsel 9

Çizer: Akis Volvis
Kategorisi: Yetişkin
Gösteren: Danışma Bürosundan
Bilgi Alan Uzaylı Formları
Gösterilen: Uzaylı Formlarının
Turizme Katılması

Görsel 10

Çizer: Mykola Kapusta
Kategorisi: Yetişkin
Gösteren: Dünya Haritasının ve
Uzak Haritasının İncelenmesi
Gösterilen: Macera Turizmi ve
Uzak Turizm İlişkisi

Görsel 11

Çizer: Olexy Kustovsky
Kategorisi: Yetişkin
Gösteren: Cami, Kilise, Sinagog
ve Budist Tapınağı
Gösterilen: İnanç Turizmi ve
Uzak Turizm İlişkisi

Kaynak: Sekizinci Uluslararası Turizm Karikatürleri Albümü, 2016.

Tablo 2'deki görseller genel olarak incelendiğinde turizm türleri ve uzay turizmi arasında bir benzeşim yaratılması amaçlandığı görülmüştür. Klasik turizm çeşitlerinin uzayda yapılabileceği ve uzaya uyarlanabileceği üzerinde durulmuştur. Deniz turizmi (görsel 1, görsel 2, görsel 3, görsel 4, görsel 5, görsel 6, görsel 7) kültür turizmi (görsel 8, görsel 9) macera turizmi (görsel 10) ve inanç turizmi (görsel 11) karikatürlerde yer alan unsurlar olmuştur.

Görsellere ilişkin yananlam çıkarsamalarına bakıldığında görsel 1’de Trayko Popov’un mansiyon ödülü aldığı karikatürde bir sahil kenarı gösterilmiştir. Kumsalda farklı renkli şezlongların altında güneşlenen üç bayan yer almaktadır. Tatile gönderme yapılarak plaj terlikleri, plaj çantaları ve güneş gözlüğü gibi temel semboller de vurgulanmıştır. Bunun yanı sıra kumsalda tek başına oynayan şapkalı bir çocuk elinde kürek ve kumdan kale yapmayı sağlayan bir kova vardır. Bu öğeler her ne kadar klasik deniz turizmine ilişkin göndermeleri içerse de gri renkli uzay aracının altında güneşlenen uzaylı formu bu anlayışı bozmaktadır. Çizilen uzaylı formunun yeşil renkteki bacakları ve pozisyonu diğer kişiler gibidir. Sadece plajda güneşlenen diğer kişilerin şezlongu yerine uzay aracının gölgesinden yararlanıldığına ilişkin gönderme yapılmıştır. Şezlonglara ait şekillerin elips olması ile uzay aracının elips oluşu arasında da bir benzeşim yaratılmıştır. Kimsenin uzaylı formunu garipsemeden tatiline devam etmesi bu durumun sıradan bir olgu olduğunu, kanıksandığını ve yaygınlaştığını gösteren bir algılama biçimi yaratmaktadır. Deniz turizmine ilişkin bir diğer gönderme görsel 2’de yapılmıştır. Bir erkek ve bir bayanın başlarına taktıkları astronot kaskları ile deniz turizmine ilişkin zihinsel görüntüler oluşturdukları görülmektedir. Her iki kişinin uzayda oldukları fakat kıyafetleri, ayaklarını suya sokmaları ve zihinlerinde yarattıkları görüntüler göz önüne alındığında deniz turizmine katılmak istedikleri ve bu duruma özlem duydukları şeklinde çıkarım yapmak mümkündür. Zihinlerinde oluşturdukları görüntüler de bu görüşü destekler niteliktedir. Erkeğin hayalinde denizin içinde bir kucaklaşma yansıtılmışken, arka planda yunus ve şezlonglar vardır. Kadının hayalinde ise onun için denizyıldızını elinde tutarak önünde diz çöken bir erkek gösterilmiştir.

Görsel 3’te de deniz turizmine ilişkin göndermeler yapılmıştır. Astronot kıyafeti giymiş bir kişi uzayda serbest salınım halindedir. Arka planda karanlık bir ortam kullanılarak derinlik yaratılmaya çalışılmıştır. Karikatüre konu olan kişinin kıyafeti incelendiğinde sıradan astronot kıyafetinin altına renkli ve çiçek desenli bir deniz şortu giydiği görülmektedir. Buradan hareketle uzayda da olsa deniz turizmine özlem duyduğu ya da bu faaliyete katılacakmış izlenimi yaratılmaya çalışıldığı şeklinde çıkarım yapılabilir. Görsel 4’te uzaylı formuna ilişkin göndermede diğer görselle benzerlik kurulmuştur. Bedeni yeşil olan uzaylı formunun deniz turizmi için uzay aracı ile dünyaya indiği, bir görevlinin kızgın bir şekilde her şey dahil sistemi kapsamındaki bileklikleri göstererek müşteri olmadığını işaret etmesi, diğer kişilerin havuzda yüzmesi ve şezlonglarda güneşlenmesi bu karikatürdeki yananlam okumalarını işaret etmektedir. Uzaylı formlarının görevliler ya da turistler tarafından yadırganmaması ve kimsenin onlarla ilgilenmemesi bu durumun sıradanlığı göstermektedir.

Görsel 5’te bir benzeşim etkisi yaratılmıştır. Can simidi ile kumsalda olan bir erkeğin gölgesi astronot kıyafetleri ile birlikte uzayda gösterilmiştir. Mars gezegeninin kızıl yüzeyi ile kumsal rengi arasında metonomi yapılmıştır. Kişi kumsalın bitip denizin başlayacağı noktada kendi silüetini görmektedir. Buradan hareketle deniz turizmine katılmanın sıradan bir olay olması sebebiyle uzay turizminin de bu sıradanlığa ulaşacağına ilişkin yorum yapmak mümkündür. Görsel 6’da astronot kıyafetli uzay turisti her şey dahil yazan tabelanın altında serbest salınım halindedir. Uzay turisti yıldızlara dokunmaya çalışmaktadır. Aynı zamanda otel olduğu öngörülen bina ve şezlonga iliştilmiş yazının da her şey tatil sisteminin uzay turizmine uyarlandığına ilişkin bir göstergedir. Her şey dahil uzay turizmi fikri uzay turizminin yaygın ve sıradan bir hal almasına ilişkindir. Genç kategorisinde yer alan görsel 7’de deniz turizmine ilişkin göndermeler yapılmıştır. Bu karikatürde Ay yüzeyinde bir havuz, havuzda yüzen bir kişi, şezlong ve şemsiye görülmektedir. Bunların hemen yanında ise kırmızı başlığı olan bir roket yer almaktadır. Bu göstergelerden hareketle kendi roketi ile Ay yüzeyine inerek tatil yapan bir uzay turisti ve bu turizm faaliyetinin sıradanlığı vurgulanmıştır.

Kültür turizmi ile uzay turizmi arasında bir benzeşim kuran eserler kültür turlarının yerini daha çok uzay turizminin aldığına ilişkindir. Görsel 8’de Pisa Kulesi, Eyfel Kulesi, Özgürlük Anıtı ve Mısır Piramitleri turları satan bir seyahat acentası gösterilmiştir. Bu seyahat acentasının çalışanları mutsuz ve bezgin görünürken çalışanların önlerinde bir dizüstü bilgisayar ve boş kağıtlar yer almaktadır. Çalışanların bezgin ve mutsuz görünmelerinin sebebi bu acentadan tur satın alan kimsenin olmamasıdır. Hatta örümcek ağlarından hareketle uzun

zamandır kimsenin tur satın almadığına ilişkin bir gönderme de yapılmıştır. Uzak turizmi turları satan çalışanlara güler yüzlüdür. Daha teknolojik aletler kullanmaktadır. Bireylerin bu acentadan tur satın alabilmek için sıraya girdiği görülmektedir. Bu karikatüre genel olarak göstergebilimsel açıdan bakıldığı zaman, klasik seyahat acentalarının yerini uzak turizmi satan seyahat acentalarının alacağı, klasik turizm ürünü satan seyahat acentalarının önemini ve işlevini yitireceği yönünde yorumlama yapmak mümkündür. Görsel 9’da ise bir tezatlık yaratılarak uzaylı formlarının kültür turizmi ile ilgilendikleri yansıtılmıştır. Uzaylı formları bir kadın bir erkek ve bir çocuktan oluşmaktadır. Giydikleri kıyafetler ve kullandıkları aksesuarlar itibari ile insanlar ile benzeşim oluşturmaktadır. Hatta uzaylı çocuk formunun tişörtünde Süpermen logosu dikkat çekmektedir. Elinde camiye ilişkin bir tanıtım broşürü olan baba görevlinin anlattıklarını dinler pozisyonundadır. Danışma ofisinde yer alan resimler incelendiğinde Pisa Kulesi, Mısır Piramitleri, Özgürlük Anıtı, Eyfel Kulesi, Semazen resmi vardır. Görevlinin uzaylı formlarına yaklaşım tarzı ve beden dili incelendiğinde bir yer tarif ettiği görülmektedir. Çevredeki kişilerin tavırlarından ve görevlinin uzaylı formlarına yardım etmesinden hareketle bu formlara yabancı olunmadığı izlenimi yaratılmıştır. Böylece uzak turizmi kapsamında nasıl ki uzak seyahatleri yapıyorsa, uzaylı formlarının da dünyayı seyahati sıradan bir olgu haline gelmiştir. Görsel 10’da da benzer bir mantık ile hareket edilmiştir. İkiye ayrılan karikatürde sırt çantalı bir turist dünya haritasına bakarak gideceği yeri seçmeye çalışmaktadır. Diğer yandan ise aynı kişinin astronot kıyafetleri ile uzak üzerinden bir yere seyahat için tercih yapmaya çalıştığı yansıtılmıştır. Bu karikatürde de temel amaç, klasik turizm türlerinin yerini uzak turizminin aldığına ilişkin yapılan göndermelerdir. Uzak turizmi sıradan bir olgu olarak yorumlanarak sırt çantasının takılıp gidileceği bir faaliyet olarak düşünülmüştür.

Görsel 11’de birincilik ödülü alan Olesky Kustovsk’nin inanç turizmini uzak turizmi ile ilişkilendirdiği görülmektedir. Büyük dinlerin kutsal mekanlarına gönderme yapılan bu karikatürde daha çok kompleks bir yapı oluşturulmuştur. İnanç turizminin unsurlarından olan sinagog, kilise, cami ve Budist tapınağı uzak konsepti ile şekillendirilmiştir. Karikatür okunduğunda kubbesinde yıldız simgesi olan bir sinagog, kubbesinde haç simgesi olan sütunlar ve kilise, hilal simgesi olan minareler ve cami, şekil itibari ile diğer dini yapılardan ayrılan Budist tapınağı görülmektedir. Yapılar bir bütün olarak değerlendirildiğinde uzak mekiği ile bir benzeşim yaratılarak bir metafor kullanılmıştır. Budist tapınağının sinagog ve kilisenin sağ ve sol yanlarındaki uzantılar uzak mekiğinin panellerini anımsatmaktadır. Tek kişilik roketinden elinde valizi ve fotoğraf makinesi ile çıkarak bu kutsal mekanları ziyaret eden uzak turisti görülmektedir. Aynı zamanda arka planda Dünya ve kayan yıldızlar da yer almıştır. Gösterilen karikatürlerde uzak turizminin iki yönüne dikkat çekilmektedir. Birincisi dünyadan uzaya seyahatlerdir. İkincisi ise uzaydan, uzaylıların dünyaya yönelik seyahatleridir. Zihinde oluşturulan uzaylı imgesi genelde işlendiği şekilde yeşil renkli, insansı ama yeterince farklı olarak tasvir edilmiştir. Onların ziyaret ettikleri mekanlar ise klasik turizm destinasyonlarıdır.

Tablo 3. Uzak faaliyetlerine ilişkin karikatürler

	<p>Görsel 12 Çizer: Daniel Eduardo Varela Kategorisi: Yetişkin Gösteren: Uzak Aracı ile Seyahat Eden Kişiler Gösterilen: Uzak Turuna Katılmak</p>
	<p>Görsel 13 Çizer: Başak Başal Kategorisi: Genç Gösteren: Uzaylı Formlarının Gezegenleri Göstererek Bilgi Vermesi Gösterilen: Uzak Turuna Katılmak</p>

Görsel 14

Çizer: Ivailo Tsvetkov
Kategorisi: Yetişkin
Gösteren: Rus Kozmonata Ait Anıtın Tur Rehberleri Aracılığı ile Gezdirilmesi
Gösterilen: Uzak Turuna Katılmak

Görsel 15

Çizer: Doru Axinte
Kategorisi: Yetişkin
Gösteren: Uzak Turistlerinin Hareketleri
Gösterilen: Mars Yüzeyinde Yapılan Turizm Faaliyetleri

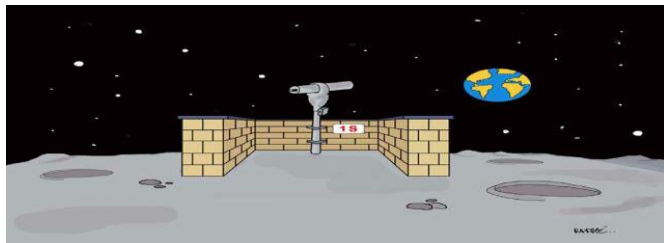
Görsel 16

Çizer: Neltair Abreu Santiago
Kategorisi: Yetişkin
Gösteren: Ay Yüzeyindeki Kişi ve Uzaylı Formları
Gösterilen: Ay Yüzeyinde Yapılabilecek Turizm Faaliyetleri

Görsel 17

Çizer: Helmut Jacek
Kategorisi: Yetişkin
Gösteren: Uzaylı Formunun İkranda Bulunması
Gösterilen: Ay Yüzeyinde Yapılabilecek Turizm Faaliyetleri

Görsel 18

Çizer: Raphael Donay
Kategorisi: Yetişkin
Gösteren: Ay Yüzeyine Konumlandırılmış Teleskop
Gösterilen: Aydan Dünyanın Gözlemlenmesi

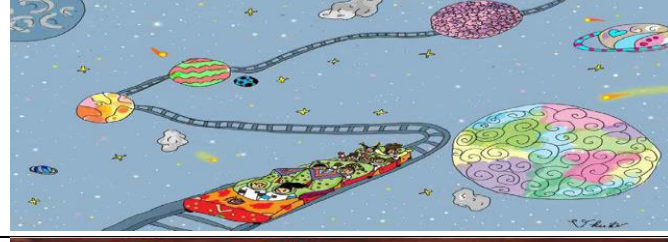
Görsel 19

Çizer: Recep Özcan
Kategorisi: Yetişkin
Gösteren: Uzak Turisti
Gösterilen: Aydan Dünyanın Gözlemlenmesi

Görsel 20

Çizer: Mauricio Parra
Kategorisi: Yetişkin
Gösteren: Şezlongta Uzanan Bir Kadın
Gösterilen: Güneş Işınları Karşısında Güneşlenmek

Görsel 21
Çizer: Viktoria Kustovska
Kategorisi: Yetişkin
Gösteren: Hız Treni ile
Gezegenler Arasından Geçiş
Gösterilen: Uzak Turizme
Katılmak

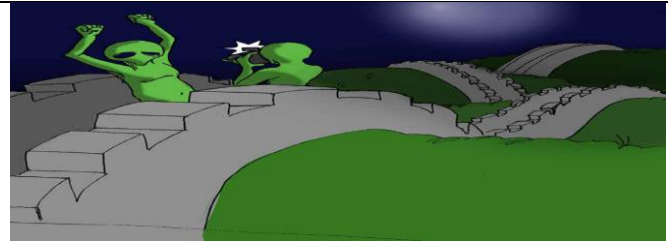
Görsel 22
Çizer: Doru Axinte
Kategorisi: Yetişkin
Gösteren: Kasklar ve Çıkartmalar
Gösterilen: Uzak Turizme
Katılmış Olmak

Görsel 23
Çizer: Norbert Van Yperzeel
Kategorisi: Yetişkin
Gösteren: Uzayda Oyun
Oynanması
Gösterilen: Sıradan Tatil
Deneyimlerinin Uzak Turizm
Uyarlanması

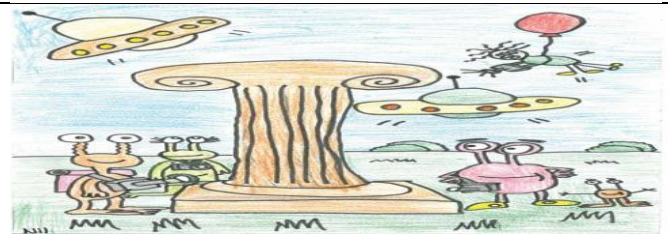
Görsel 24
Çizer: Tony Tasco
Kategorisi: Yetişkin
Gösteren: Selfie Çeken Uzak
Turistleri
Gösterilen: Sıradan Tatil
Deneyimlerinin Uzak Turizm
Uyarlanması

Görsel 25
Çizer: Pakravan Noghabi
Kategorisi: Yetişkin
Gösteren: Yeşil Renkli Uzaylı
Formlarının Çin Seddi'nde
Fotoğraf Çektirmesi
Gösterilen: Dünyayı Ziyaret Eden
Uzaylı Formları

Görsel 26
Çizer: Raul Fernando Zuleta
Kategorisi: Yetişkin
Gösteren: Tur Otobüsü
Gösterilen: Uzaylı Formlarının
Şehir Turlarına Katılması

Görsel 27
Çizer: Nil Mısırlıoğlu
Kategorisi: Genç
Gösteren: Uzaylı Formlarının
Uzak Araçları ile Dünyaya İnmesi
Gösterilen: Uzaylı Formlarının
Dünyayı Ziyaret Etmesi

Kaynak: Sekizinci Uluslararası Turizm Karikatürleri Albümü, 2016.

Tablo 3 genel olarak değerlendirildiğinde uzay turizmi kapsamında yapılabilecek faaliyetlere ilişkin karikatürler yer almaktadır. 16 görselin yer aldığı bu kategoride faaliyetler çeşitlilik göstermekle birlikte bir benzeşim etkisi de oluşturulmuştur. 13 karikatür uzay turistlerinin uzayda yapabilecekleri turizm faaliyetlerine ilişkin, 3 karikatür ise uzaylı formlarının Dünyada yapabilecekleri turizm türlerine ilişkindir. Genel itibari ile değerlendirildiğinde sıradan faaliyetlerin uzayda yapılabileceğine, klasik turizm hizmetlerinin uzayda verilebileceğine dair göndermeler vardır.

Görsel 12’de yeşil renkle tasvir edilmiş iki uzaylı formunun *City Tourism* isimli bir uzay aracı ile iki yetişkin ve bir çocuğu uzay turuna çıkardığı görülmektedir. Uzaylı formunun elindeki mikrofondan turist grubuna bilgi verdiği ve tur rehberi görevi üstlendiği anlaşılmaktadır. Diğer uzaylı formu ise uzay aracını kullanan tur şoförü görünümündedir. Uzay aracını kullanan uzaylı formunun elindeki joyistik ile aracı yönlendirdiği, aracın sağ tarafından ise Dünya’nın olduğu görülmektedir. Uzay turistlerinden biri olan kadın küçük bir teleskop aracılığı ile Dünyayı gözlemlemektedir. Erkek turist ve çocuk ise dikkatli bir şekilde uzaylı formu tarafından anlatılanları dinlemektedir. Beden hareketlerinden yola çıkarak babanın dikkatle anlatılanları dinlediği, çocuğun ise daha güler yüzlü olduğu anlaşılmaktadır. Göstergibilimsel olarak bakıldığında, klasik turizm faaliyetlerinden biri olan tur rehberleri eşliğinde otobüsle şehir turlarına katılma ile uzay aracıyla uzay turuna katılma arasında bir benzeşim kurulmuştur. Uzay aracı ve tur otobüsünün birbirinin yerini tuttuğuna dair bir metonimi kullanılmıştır. Görsel 13’te benzer bir etkileşimden yararlanılmıştır. Gençler kategorisinde yer alan bu eserde astronot kıyafetli uzay turisti, yeşil uzaylı formu aracılığıyla Ay yüzeyinde diğer gezegenler hakkında bilgi almaktadır. Yeşil renkli uzaylı formu, bu karikatürde de tur rehberi görevi üstlenmiştir. Aynı zamanda arka planda da üç uzaylı formu diğer uzay turistlerine tur rehberliği yaparak bilgi vermektedir. Uzaylı formlarının Dünya, Plüton ve Mars’ı elleri ile işaret etmesinden hareketle, tur bilgisinin bu yönde şekillendiği söylenebilir. Tüm göstergelerden hareketle klasik rehberli turların uzay turizmine uyarlandığı görülmektedir. Görsel 14’te de bir uzay turu yansıtılmıştır. Rus Kozmonata ait bir anıt, uzay turistleri tarafından gezilmektedir. Tur rehberleri olan kişilerin ellerinde şemsiyeler vardır. Gruplar halinde gezen turlardan birinde uzay turistleri, ellerinde fotoğraf makineleri ile yansıtılmıştır. İkinci bir tur ise arkalarından gelmektedir. Kişilerin gündelik kıyafetli olmaları, hatta bazılarının güneş gözlüğü takıyor olması dikkat çekicidir. Diğer karikatürlerden farklı olarak tur rehberi görevini üstlenen kişiler uzaylı formları değildir.

Görsel 15’te kızıl gezegen olarak bilinen Mars yüzeyindeki turistler görülmektedir. Astronot kıyafeti giymiş olan turistler, Piramitleri andıran yapıların önünde fotoğraf çekerek etrafi gezmektedir. Yeşil renk ile tasvir edilmiş uzaylı formu, bir uzay turistine içecek bir şeyler ikram etmektedir. İçeceğin ikram edildiği nesnenin otantikliği göze çarpmaktadır. Arka planda ise, iki katlı bir tur otobüsü yansıtılmıştır. Mars yüzeyine tur aracılı ile ulaşıldığı, uzay turistlerinin bu araçtan inerek tura geldiği söylenebilir.

Görsel 16’da Cosmotour yazılı bir uzay aracının yüzeydeki kraterlerden Ay olduğu anlaşılan bir yere indiği yansıtılmıştır. Tur aracının içinden astronot kaskı takan uzay turistleri inmektedir. Astronot kaskı dışındaki kıyafetler ise gündelik kıyafetlerden oluşmaktadır. Sarı renkli uzaylı formu, uzay aracından inen turist grubunu karşılamaktadır. Bir bütün olarak incelendiğinde, bir turist grubun fotoğraf çektiği, uzaylı formlarının dans ederken turistlerin onları izlediği, gündelik yaşamlarına devam eden uzaylı formlarını inceleyip fotoğraf çeken turistler görülmektedir. Bu görsel genel anlamda değerlendirildiğinde, turist yerel halk etkileşimi olarak yorum yapmak olasıdır. Görsel 17’de Ay yüzeyinde şezlongta oturmuş bir kişi yer almaktadır. Yeşil olarak betimlenen uzaylı formu, elindeki kokteyli turiste uzatarak servis yapmaktadır. Güneş gözlüğü, deniz şortu, şezlong ve kokteyl gibi simgeler göz önüne alındığında klasik deniz turizmi ile bir benzeşim kurulmaya çalışılmıştır.

Görsel 18 ve 19’da benzer bir mantıkla hareket edilmiştir. Ay yüzeyinden Dünya’nın gözlemlenebilmesini konu alan bu karikatürlerde, görsel 18’de Aydan Dünyayı gözlemeye yarayan teleskopun 1 dolar karşılığında kullanılabilir durumda olduğu yansıtılmıştır. Ülkelerin

çeşitli yerlerine konulan bu teleskoplar daha çok, manzaraya odaklanmak amacıyla kullanılmaktadır. Burada bir ironi yaratılarak benzer bir faaliyetin Aydan Dünya gözlemi için kullanılacağı üzerine yapılmıştır. Görsel 19'da ise Ay yüzeyinden Dünyaya bakan astronot kaskı giymiş bir uzay turisti vardır. Astronot kaskı dışındaki kıyafetleri ise gündelik yaşama aittir. Elindeki çantada Mars, Plüton, Ay ve Güneş çıkartmalı yapıştırılmıştır. Uzay turistinin elindeki çanta ile Dünyayı gülümseyerek izlediği görülmektedir. Arka planda ise yıldızlar yer almıştır.

Görsel 20'de bir kadın şezlonga benzer bir nesne üzerinde uzanmaktadır. Elindeki tabletten bir şeyler okuduğu izlenimi yaratılan kadın, Güneşin yanında görülmektedir. Kıyafetleri, şezlongta uzanması, güneşin konumu göz önüne alındığında plajda güneşlenme ile bir benzeşim kurulmaya çalışıldığı söylenebilir. Görsel 21'de uzayda hız trenine binen uzay turistleri gösterilmiştir. Gezegenlerin yanından geçen turistlerin bazılarının astronot kıyafeti giymeleri, bazılarının ise gündelik kıyafetleri ile olmaları dikkat çekici bir unsurdur. Görsel 22'de bir masanın etrafında oturan iki yetişkin ve bir çocuk yer almıştır. Buzdolabının hemen üstünde üç adet astronot kaskı olması, buzdolabının üzerindeki magnetler uzay turizmine katıldıklarına ilişkin göndermelerdendir. Görsel 23'te uzay aracına bağlı, astronot kıyafeti giymiş iki uzay turistinin ellerinde raketlerle oyun oynadıkları yansıtılmıştır. Sıradan tatil deneyimlerinin uzay turizmine uyarlanmasına ilişkin yananlamsal bir çıkarım yapmak mümkündür. Görsel 24'te kızıl renkli olmasından yola çıkılarak Mars'ta çekilen bir selfie gösterilmiştir. Astronot kıyafetleri giymiş üç kişi Dünyayı arkalarına alarak resim çekmektedir. Özellikle son dönemlerde popüler bir hal alan selfie çekme ve selfie çubuğu kullanma, uzay turizmine uyarlanması açısından bir ironi oluşturmaktadır.

Görsel 25'te yeşil renkli uzaylı formlarının Dünyayı ziyareti anlatılmıştır. Çin Seddini gezen uzaylı formlarından biri poz verirken diğeri onu fotoğraflamaktadır. Görsel 26'da da benzer bir mantıkla hareket edilmiştir. Üzerinde *tourism* yazan iki katlı üstü açık, kırmızı renkli bir tur aracı gösterilmiştir. Bu tur aracında farklı renklerde ve farklı formlarda uzaylılar vardır. Tur aracını kullanan kişinin insan olmasından hareketle, uzaylı formlarının Dünyayı ziyaret ederek turizm faaliyetlerine dahil oldukları söylenebilir. Uzaylı formlarının Dünyayı ziyaret ettiği bir diğer karikatür gençler kategorisinde yer alan görsel 27'dir. Bu görselde arka planda uzay araçları yer alırken ön planda farklı renklerde uzaylı formları gösterilmektedir. Bir sütunu inceleyen uzaylı formlarının ellerinde fotoğraf makineleri görülmektedir. İnsanlara özgü davranışların uzaylı formları aracılığı ile aktarılması bir metafor oluşturmaktadır.

Tablo 4. Uzay otellerine ilişkin karikatürler

Görsel 28

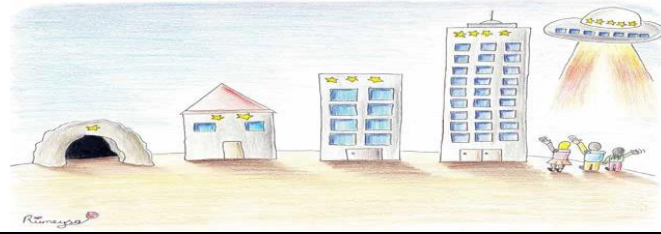
Çizer: Ali Shabani

Kategorisi: Yetişkin

Gösteren: İgolo Hotel

Gösterilen: Uzay Turizmde

Konaklama Şekilleri

Görsel 29

Çizer: Rümeyza Gül Tunç

Kategorisi: Genç

Gösteren: Otellerin Yıldız

Sınıflandırmaları

Gösterilen: Uzay Turizmde

Konaklama Şekilleri

Görsel 30

Çizer: Andrea Pecchia
Kategorisi: Yetişkin
Gösteren: 5 Yıldızlı Otel Sembolü
Gösterilen: Uzay Turizminde
Konaklama Şekilleri

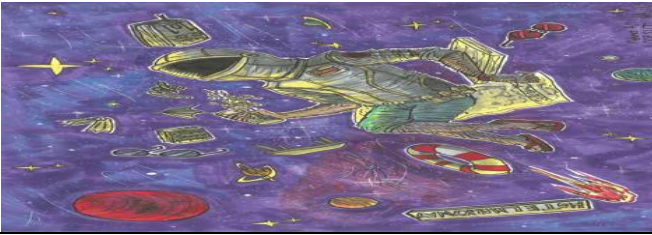
Görsel 31

Çizer: Ece Bulca
Kategorisi: Genç
Gösteren: Otel Tabelası
Gösterilen: Uzay Turizminde
Konaklama Şekilleri

Görsel 32

Çizer: Özge Dilekçi
Kategorisi: Genç
Gösteren: Otel Tabelaları
Gösterilen: Uzay Turizminde
Konaklama Şekilleri

Görsel 33

Çizer: Mehmet Ali Mesut
Kategorisi: Genç
Gösteren: Otel Tabelası
Gösterilen: Uzay Turizminde
Konaklama Şekilleri

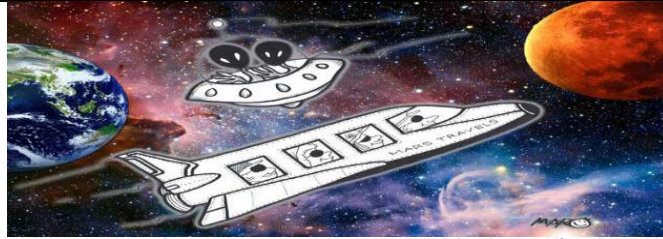
Kaynak: Sekizinci Uluslararası Turizm Karikatürleri Albümü, 2016.

Tablo 4 yer alan kategorideki görseller genel olarak uzaydaki konaklama şekilleri ile ilişkili biçimde gruplandırılmaya çalışılmıştır. Dünyadaki konaklamaya benzer olarak yıldız sisteminin kullanılması, otellerin çok katlı olması bu özelliklerdendir. Bunun yanı sıra uzay otelleri beş ve yedi yıldızlı tesisler olarak çizilmiştir. Bazı görsellerde İglo tarzı çizimler varken bazılarında ise konaklama yeri olarak Satürn seçilmiştir.

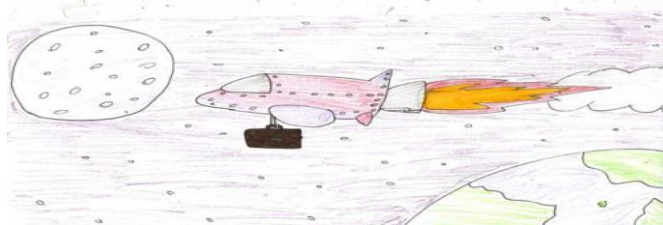
Görsel 28'de Ay yüzeyindeki bir otel gösterilmektedir. Otelin dizayn tarzı daha çok kutuplarda görülen İglolara benzemektedir. Astronot kıyafetleri giyen anne, baba, çocuk ve evcil hayvanları uzay oteline giriş yapmaktadır. Birbirine tutunarak otele giren bu bireylerden annenin elinde valiz görülürken, çocukları cep telefonu kullanmaktadır. Her ikisinin boyunlarında fotoğraf makinesi asılıdır. Arka planda ise Dünya gösterilmiştir. Kıyafetleri ve beden dili gösterge olarak kullanıldığında turistleri izleyen bir erkek vardır. Kullandığı göz bandı, belindeki anahtarlar, gizlice otele girenleri izlemesinden hareketle hırsız olduğuna dair çıkarımlar yapılabilir. Dünya'nın arkadaki konumu düşünüldüğünde uzay turistlerinin otele girmelerini beklediği sonrasında evlerini soyacağı izlenimi yaratılmıştır. Görsel 29 konaklama yapısı olarak görsel 28'e benzese de diğer karikatürlerden farklı olarak bir karşılaştırma içermektedir. Kutuplardaki İglo tarzı evler bir yıldızlı, sıradan binalar iki yıldızlı, biraz daha büyük binalar üç ve dört yıldızlı olarak resmedilirken, uzay aracı beş yıldızlı olarak resmedilmiştir. Yıldız sınıflandırılması düşünüldüğünde uzay turistlerinin en lüks hizmeti aldığı algısı yaratılmıştır. Bunun yanı sıra üç kişinin de uzay aracına yolcuları uğurlamak amacıyla el salladıkları görülmektedir. Klasik ulaşım türlerinden biri olan karayolu araçlarının arkasından el sallanılarak yolcu edilen kişilerle aynı tarzla uzay aracıyla seyahat eden kişileri yolcu etme arasında bir benzeşim kurulmuştur. Buradan hareketle uzay seyahatlerinin karayolu seyahatleri gibi sıradan bir olgu olacağını söylemek mümkündür.

Görsel 30'da, yer çekimsiz bir ortamda konaklayan uzay turistleri resmedilmiştir. Astronot kıyafetli bir çiftin el ele tutuştuğu odada yastıklar ve lambader yer almıştır. 5 yıldızlı olduğu vurgulanan otelde manzara olarak Satürn ve hızla geçen bir roket arka planda gösterilmiştir. Bu unsurlar göz önüne alındığında uzay turistlerinin içinde buldukları durumdan dolayı hoşnut olduğundan bahsedilebilir. Görsel 31'de etrafında roketlerin gezdiği Satürn isimli otel vardır. Gençler kategorisinde olan bu eserde, roketlerin camlarından bakan uzay turistleri görülmektedir. Aynı zamanda Otel Satürn'ü belirtmek amacıyla yeşil bir tabela, bir palmiye ağacı ve konaklama işletmesinin tamamlayıcı unsurları çizilmiştir. Otellerin etrafındaki roketlerin uzay otelinde konaklayan uzay turistler olduğunu söylemek mümkündür. 32 numaralı görselde de benzer bir mantıkla hareket edilerek Satürn, uzay turistlerinin konaklayacağı gezegen olarak çizilmiştir. *Turist tur* isimli roket, otele doğru yavaşmaktadır. Aynı zamanda Satürn'ün halkasında turistlerin gelmesini ve para kazanmayı bekleyen bir insan vardır. Otele yavaşan roketteki uzay turistlerini karşılayan bir görevli olduğu düşünülmektedir. Uzaydaki konaklama işletmeleri incelendiğinde metalik renkli olmaları, helikopter pistine sahip olmaları, irili ufaklı resmedilen otellerin çoğunluğunun 7 yıldızlı olması ön plandadır. Gençler kategorisinde yarışan 33. görselde Hotel Malkyway tabelası vardır. Ön planda, parmak arası terlik giymiş, elinde kokteyl olan astronot kaskı takmış bir uzay turisti dikkat çekmektedir. Arka planda ise, kızıl gezegen Mars, bir göktaşının yer almasının yanı sıra deniz turizmine ilişkin deniz simidi ve güneş gözlükleri gibi semboller de kullanılmıştır.

Tablo 5. Ulaşma ilişkin karikatürler

Görsel 34
Çizer: Arellano
Kategorisi: Yetişkin
Gösteren: Mars Travelers İsimli
Uzay Aracı
Gösterilen: Uzay Yolculuğu

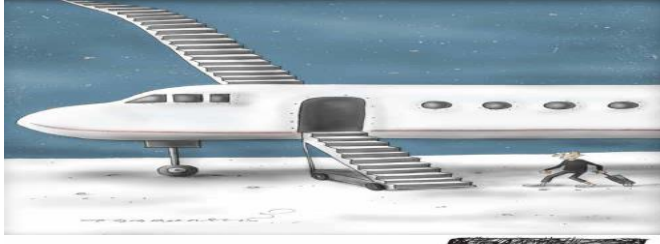

Görsel 35
Çizer: Ognjen Stojanovic
Kategorisi: Genç
Gösteren: Kanadında Valiz Olan
Bir Roket
Gösterilen: Aya Ulaşım

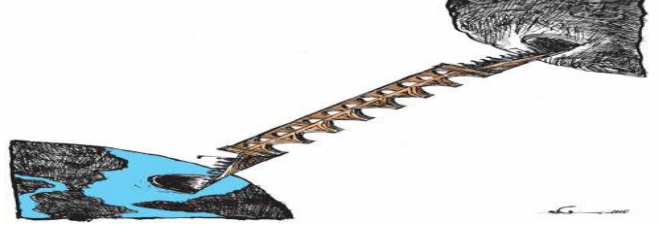
Görsel 36
Çizer: Ivan Volyanskyi
Kategorisi: Yetişkin
Gösteren: Durakta Araç Bekleyen
Uzaylı Formları
Gösterilen: Uzayda Ulaşım

Görsel 37
Çizer: Beşir Geroğlu
Kategorisi: Yetişkin
Gösteren: Gezegenler Arası
Yolculuk ve Uçuş Bilgileri
Gösterilen: Uzay Yolculuğu

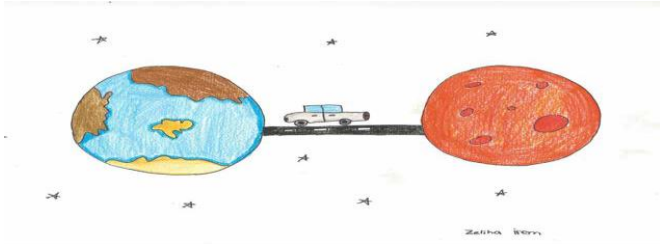
Görsel 38

Çizer: Dariusz Dabrowski
Kategorisi: Yetişkin
Gösteren: Uzaya Doğru Uzayan
Merdivenler
Gösterilen: Uzay Yolculuğu

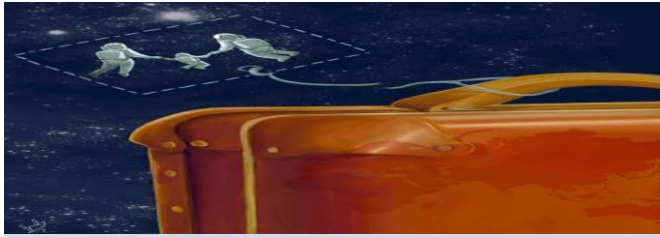
Görsel 39

Çizer: Hamed Bazrafkan
Kategorisi: Yetişkin
Gösteren: İki Gezegen Arasındaki
Köprü
Gösterilen: Uzay Yolculuğu

Görsel 40

Çizer: Zeliha İrem Elbir
Kategorisi: Genç
Gösteren: Bir Köprüden
Gezegenlere Geçiş Sağlayan Araba
Gösterilen: Uzay Yolculuğu

Görsel 41

Çizer: Hamid Ghalijari
Kategorisi: Yetişkin
Gösteren: Turuncu Bir Valize Bağlı
Uzay Turistleri
Gösterilen: Uzay Yolculuğu

Görsel 42

Çizer: Ionescu Nicoleta
Kategorisi: Yetişkin
Gösteren: Gezegen Çıkartmaları
Olan Bir Valiz
Gösterilen: Uzay Yolculuğu

Görsel 43

Çizer: Radko Oketic
Kategorisi: Yetişkin
Gösteren: Elindeki Valizle Kapıya
Doğru Hareket Eden Turist
Gösterilen: Uzay Yolculuğu

Görsel 44

Çizer: Reinaldo Pagan Avila
Kategorisi: Yetişkin
Gösteren: Elindeki Valizle Hareket
Eden Uzaylı Formu
Gösterilen: Uzayda Yolculuk

Görsel 45

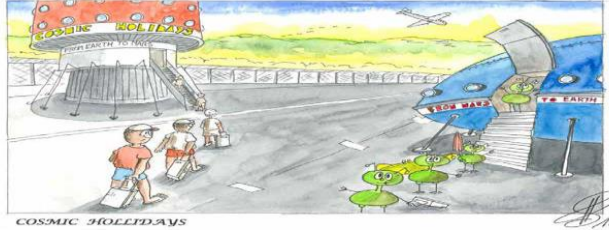
Çizer: Jaime Huerta

Kategori: Yetişkin

Gösteren: Uzay Aracına Binmeyen

Çalışan Uzay Turistleri

Gösterilen: Uzayda Ulaşım

Görsel 46

Çizer: Tasser Friedrich

Kategori: Yetişkin

Gösteren: Uzay Aracına Binen

Turistler, Uzay Aracından İnen

Uzaylı Formları

Gösterilen: Uzaya ve Dünyaya

Ulaşım

Görsel 47

Çizer: Julio Angel Carrion Cueva

Kategori: Yetişkin

Gösteren: Uzay Aracına Çekilen

Yolcular

Gösterilen: Uzay Yolculuğu

Görsel 48

Çizer: Mauricio Parra

Kategori: Yetişkin

Gösteren: Yön Levhaları

Gösterilen: Gezegenlere Ulaşım

Kaynak: Sekizinci Uluslararası Turizm Karikatürleri Albümü, 2016.

Tablo 5'te uzay turizmine ilişkin ulaşım şekilleri karikatürize edilmiştir. Genel olarak değerlendirme yapıldığında uzaya ulaşımın gündelik hayatın bir parçası olduğu, herkesi kapsar nitelik taşıdığı, basit ve ulaşılabilir olduğu ve diğer ulaşım türlerinden farkı olmadığı gibi yargılar çıkarılabilir.

Görsel 34'te Mars Travels isimli roketin uzay turistlerini taşıdığı görülmektedir. Uzay turistleri güneş gözlüklü ve gündelik kıyafetleri ile yansıtılmıştır. Uzay turistlerini taşıyan kişi de insan olarak betimlenmiştir. Arka planda yer alan unsurlar incelendiğinde sol tarafta Dünya sağ tarafta ise Mars yer almaktadır. Roketin hareket yönü göz önüne alındığında Dünya'dan Mars'a yolculuk yapıldığı anlaşılmaktadır. Bu karikatürde betimlenen uzaylı formları diğer karikatürlerden farklı olarak beyaz ve siyah renklidir. Uzay aracında trafiği denetleyen memur görüntüsü sergilemektedir. 35. görselde bir roketin kanadında valizin olduğu görülürken ulaşım yönü Dünya ve Ay olarak çizilmiştir. Görsel 36'da iki farklı ulaşım türünden bahsetmek mümkündür. Arka planda yer alan bir roket ve Satürn uzay turizmine ilişkin göndermelerdir. Bunun yanı sıra yeşil renklerinde iki uzaylı formunun durakta bekledikleri görülmektedir. Durağın önündeki yaya geçidi, durağın sağında kalan araba tabelası göz önüne alındığında uzaydaki ulaşımının karayolu ile de yapılabileceğine ilişkin göstergeler kullanılmıştır.

Görsel 37'de Atatürk Havaalanında uçuş bilgileri verilmiştir. Üç farklı bilgi ekranının olduğu eserde, gezegenler arası uçuşlar, uluslararası uçuşlar ve ulusal uçuşlar yer almaktadır. Gezegenler arası uçuşları takip eden sırt çantalı iki kişi görülmektedir. Uçuşlar arasında Mars, Merkür, Venüs, Jüpiter, Uranüs ve Neptün vardır. Bunun yanı sıra uçuş sürelerinden hareketle seyahatlerin sıklıkla yapıldığı vurgulanmıştır. Kişilerin kıyafetlerinden, uçuşların sıklığından ve hareketle diğer uçuş destinasyonların Paris, Roma, Madrid, Londra, Atina, Prag, Miami,

Amsterdam ve Helsinki olmasından hareketle uzay turizminin sıradan bir olgu olduğu yansıtılmıştır.

Görsel 38’de bir yolcu elindeki valizi ile uçağın merdivenlerine yürümektedir. Merdivenlerin diğer kısmının ise gökyüzüne uzandığı, dolayısı ile uzay turizmine bir gönderme yapıldığı şeklinde yorum yapmak mümkündür. Kişinin kıyafetleri, uçağın büyüklüğü göz önüne alındığında bu ulaşımın lüks olmadığı, sıradan bir olgu olduğu vurgulanmıştır. Aynı zamanda uçağın uzay ile Dünya arasında bir köprü görevi üstlendiği söylenebilir.

Görsel 39 ve görsel 40’ta uzaya ulaşımın bir köprü aracılığı ile yapılacak olması vurgulanmıştır. Görsel 39’da iki gezegen arasında bir köprü oluşturulmuştur. Oluşturulan köprüler aracılığı ile uzay turistlerinin seyahat edeceğine ilişkin bir metafor yaratılmıştır. Dünya’ya ve gezegene bir kapıdan giriş yapan silüetler çizilmiştir. Gençler kategorisinde yer alan 40. görselde ise Dünya ve Mars arasındaki köprü aracılığı ile ulaşım sağlayan bir araç çizilmiştir. Her iki görselden hareketle uzaya ulaşımın sıradan ve kolay bir olgu olacağı anlatılmaya çalışılmıştır.

Görsel 41’de ön planda turuncu renkli bir valiz yer almıştır. Arka planda ise el ele tutuşan anne, baba ve çocuk uzayda serbest salınım halindedir. Valizin üzerinde dünya haritası olduğu görülmektedir. Görsel 42’de de bir valiz kullanılarak uzay turizmi vurgulanmıştır. Kırmızı bir valiz üzerindeki gezegenlerin çıkartmaları ve çıkartmaların sayıca fazlalığı sıklıkla uzay turizmine katılım gösterildiğine dair bir göstergedir. Görsel 43’te astronot kıyafetli bir uzay turistinin elinde iki çanta vardır. Çeşitli çıkartmaların olduğu bu çantada Paris, Ay, Mars, Roma gibi ifadeler yapışiktir. Yapışkanlı çıkartmalardan birçok kez uzay turizmine katılım sağladığı anlaşılmaktadır. Uzay turisti, serbest salınım halinde turist bilgilendirme yazan yarı açık kapıya doğru hareket etmektedir. Görsel 44’te de benzer bir unsur kullanılmıştır. Diğer karikatürlerden farklı olarak astronot kıyafeti giymiş bir uzaylı formu elindeki valizle görülmektedir. Aynı zamanda uzaylı formlarının uzay turizmine katılmasına ilişkin bu karikatürü, uzaylı formunun deniz şortu ve çiçek desenli bir gömlek giymesi, boynunda bir fotoğraf makinesi ve elinde bir bilet olması da diğer karikatürlerden ayırmıştır.

Görsel 45’te, *UFO Bus* isimli uzay aracının yolcu taşımacılığı yaptığı görülmektedir. Ay yüzeyinden kalkan aracın tıka basa dolu olduğu, araçtaki bazı kişilerin bu kalabalıktan rahatsız ve kızgın oldukları görülmektedir. Aynı zamanda, uzay turistlerinin karayolu taşımacılığında olduğu gibi tutamaçlara tutundukları yansıtılanlar arasındadır. Karayolu taşımacılığının uzaya uyarlanması ve kalabalığın yansıtılmasından hareketle uzay turizminin çok tercih edildiği sonucuna varılabilir. Aracın hemen önünde ise Dünya, Mars ve Venüs yazmaktadır. 46 numaralı görselde iki farklı boyut ele alınmıştır. İlk olarak sol tarafta, üzerinde *Dünyadan Marsa* yazan bir uzay aracı tasvir edilmiştir. Ellerindeki valizlerle uzay turistlerinin uzay aracına doğru yol aldığı ya da aracın merdivenlerinden çıktığı görülmektedir. Sol tarafta ise *Marstan Dünyaya* yazan bir başka uzay aracı görülmektedir. Bu araca ise yeşil olarak betimlenen uzaylı formları binmektedir. Karikatürde yazılı unsurlar da kullanılmıştır. Tur şirketinin adı *Kozmik Tur* olarak belirtilmiştir. Uzaylı formlarının elindeki sörf tahtası, deniz şemsiyesi deniz turizmine katılacaklarına ilişkin göstergelerdendir. Görsel 47’de ellerinde valizlerle uzay aracına doğru yürüyen kişiler vardır. Boyunlarına astıkları fotoğraf makineleri görülmektedir. Kişilerin yolculuk yapabilmeleri için uzay aracından yukarı doğru çekilmeleri çizilmiştir. Görsel 48’de turistik destinasyonları ve gezegenleri gösteren bir tabela vardır. Bu tabela, yönleri göstermesinin yanı sıra uzaklıkları da belirtmiştir. Yunanistan, Morako, Şili, Çin, New York yer alan destinasyonlarken, Mars, Merkür, Venüs, Neptün ve Jüpiter ise ziyaret edilebilecek gezegenlerdendir.

Sonuç ve Öneriler

Uzay turizmi, çeşitli sınırlamalara rağmen geleceğin en önemli trendleri arasındadır. Yapılan araştırmalar geleceğin önemli pazarlarından biri olacağını göstermektedir. Teknolojik gelişmelerin yaşanması ile birlikte daha fazla yaygınlık sağlanacağı düşünülmektedir. Uçuş maliyetlerindeki düşüş ile birlikte daha fazla turist uzay turizmi faaliyetlerine katılabilecektir.

Uzak turizmi teknolojik gelişmeler ile şekillense de henüz yaygın değildir. Virgin Galactic, Space Adventures, Blue Origin, XCOR Aerospace, Bigelow Aerospace gibi birçok şirket geleceğin trendi olarak anılan uzak turizmi için çalışmalar ve yatırımlar yapmaktadır. Fakat yüksek maliyetler dolayısıyla herkesin katılabildiği bir turizm türü olmamasının yanı sıra henüz yörünge altı uçuşlar ile sınırlıdır.

Araştırmada “*Turizmin Geleceği, Geleceğin Turizmi*” kapsamında Sekizinci Uluslararası Turizm Karikatürleri Yarışması Albümünde yer alan uzak turizmi karikatürleri göstergebilimsel olarak analiz edilmiş olup araştırma bulgularından elde edilen sonuçlar bir bütün olarak ele alındığında aşağıdaki genellemelere ulaşmak mümkündür:

- Eserlerde uzak turizmi ile deniz turizmi, macera turizmi ve kültür turizmi gibi klasik turizm türleri arasında bir bağlantı kurulmaya çalışılmıştır. Eserlerin temel konusunu da bu turizm türleri oluşturmuştur.
- Karikatürlerin ortak noktası klasik turizm türlerinin değerini kaybedeceği, eskiye oranla rağbet görmeyeceği yönündedir.
- Uzak turizminin iki yönlü seyahatleri beraberinde getireceği işlenmiştir. Birincisi insanların uzaya seyahati, ikincisi de uzaylıların dünyayı ziyaret edeceğidir.
- Uzak otelleri daha çok lüksü ve konforu çağrıştırarak çizilmiştir. Yıldız sınıflandırılması kullanılarak 5 yıldızlı ve 7 yıldızlı otellere yer verilmiştir.
- Karikatürlerde üzerinde durulan bir diğer unsur uzayda yapılacak faaliyetlerin klasik turizm hareketleri ile benzerliğidir. Tur rehberlerinin bilgi vermesi, uzak anıtlarının oluşturulması, gezegenlerde sunulan hizmetler ve fotoğraf çekimleri örnek olarak gösterilebilir.
- Uzak ulaşımını sağlayacak araçlar için çizilen karikatürlerin ana teması, uzak yolculuğunun zamanla sıradan bir olgu olacağı şeklindedir. İnsanların kolaylıkla uzaya ulaşabileceği gösterilmiştir.
- Kullanılan semboller incelendiğinde uzak turizminin yaygınlaşarak gündelik yaşamdan bir unsur olacağı betimlenmiştir.

Uzak turizmi ile ilgili araştırmalar yapılsa da uzak turizminin sınırlılıkları dolayısıyla kesin sınırları çizilememektedir. Uzak turizmini konu alan araştırmaların çeşitlenmesi bu belirsizliklerin ortadan kalkmasına, uzak turizmi hakkında genellemelerin yapılabilmesine olanak tanıyacaktır. Yaşanan gelişmeler uzak turizminin niş bir pazar olacağı yönündedir. Bu bağlamda uzak turizmi ile ilgili yapılacak araştırmalar bu alanın şekillenmesinde önemli bir görev üstlenmektedir. Uzak turizminin kuramsal çerçevesi, uzak turizmi kapsamında yapılabilecek faaliyetler, uzak turizminin pazarlanması, uzak turizmde yönelik talep tahminlemeleri gibi konular üzerine yapılacak araştırmalar alanyazında boşluğu doldurmayı sağlayacaktır.

Kaynakça

- Apel, U. (1997). Space Tourism a Promising Future, *Space Policy*, 13(4): 279-284.
- Billings, L. (2006). Exploration for the Masses? or Joyrides for the Ultra-Rich? Prospects for Space Tourism, *Space Policy*, 22: 162-164.
- Berry, J. (2012). State, Capital and Spaceships: A Terrestrial Geography of Space Tourism, *Geoforum* 43: 25-34.
- Cater, C. I. (2010). Steps to Space; Opportunities for Astrotourism, *Tourism Management*, 31: 838-84.
- Chang, Y. W. ve Chern, J. S. (2016). Ups and Downs of Space Tourism Development in 60 Years from Moon Register to Spaceship Two Crash, *Acta Astronautica*, 127: 533-541.
- Chang, Y. W. (2017). A Preliminary Examination of the Relationship Between Consumer Attitude Towards Space Travel and the Development of Innovative Space Tourism Technology, *Current Issues in Tourism*, 20(14): 1431-1453.

- Cohen, E. (2017). The Paradoxes of Space Tourism, *Tourism Recreation Research*, 42(1): 22-31.
- Collins, P. (2006). Space Tourism: from Earth Orbit to the Moon, *Advances in Space Research*, 37: 116-122.
- Crouch, I. G. (2001). The Market for Space Tourism: Early Indications, *Journal of Travel Research*, 40: 213-219.
- Forganni, A. (2017). The Potential of Space Tourism for Space Popularisation: An Opportunity for the EU Space Policy? *Space Policy*, 41: 48-52.
- Goehlich, R. A., Anderson, K. J., Harrold, N. N., Bemis, J.A., Nettleingham, M. T., Cobin, J. M., Zimmerman, R. B., Avni, B.L., Gonyea, M.D. ve Ilchena, N. C. (2013). Pilots for Space Tourism, *Space Policy*, 29: 44-15.
- Hobe, S. (2010). The Legal Regime for Private Space Tourism Activities-An Overview, *Acta Astronautica*, 66:1593-1596.
- Johnson, M. R. ve Martin, D. (2016). The Anticipated Futures of Space Tourism, *Mobilities*, 11(1): 135-151.
- Loizou, J. (2006). Turning Space Tourism Into Commercial Reality, *Space Policy*, 22: 289-290.
- Prideaux, B. ve Singer, P. (2005). Space Tourism-A Future Dream or a Cybertourism Reality?, *Tourism Recreation Research*, 30(3): 27-35.
- Sekizinci Uluslararası Turizm Karikatürleri Yarışması Albümü (2016). Uzay Turizmi Karikatürleri, <https://anatoliajournal.com/kulliyat/8-uluslararası-turizm-karikatürleri-yarismasi-albümü-post/> (Erişim Tarihi: 10.03.2019).
- Smith, V. L. (2000). Space Tourism: The 21st Century Frontier, *Tourism Recreation Research*, 25(3): 5-15.
- Spencer, J. (2004). *Space Tourism: Do You Want to Go?*, Ontario: Apogee Books.
- Strickland, P. (2012). Do Space Hotels Differ from Hotels on Earth? The Mystery is Solved, *Journal of Hospitality Marketing and Management*, 21(8): 897-890.
- Webber, D. (2013). Space Tourism: Its History, Future and Importance, *Acta Astronautica*, 92: 138-143.